

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

Afgangs- og Aarsexamen

i

Kongsbergs Middelskole

1876.

Skoleefterretninger, meddelte af Rektor.

Kongsberg.

Trykt hos J. Chr. Gundersen i Christiania.

1876.

Indbydelsesskrift

til

Afgangs- og Aarsexamen

i

Kongsbergs Middelskole

1876.

Skolefterretninger, meddelte af Rektor.

Kongsberg.

Trykt hos J. Chr. Gundersen i Christiania.

1876.

Skoleefterretninger.

1874—1876.

Middelskolens Afgangsexamen i 1874 og 1875.

Til Afgangsexamen i 1874 fremstillede sig de i Indbydelsesskriftet for dette Aar nævnte 2 Elever af Skolens 3die Klasse VI paa Engelsklinien:

1. Tob Andreas Arveschoug Bryde og
2. Harald Sigvart Møller,

og i 1875 ligeledes 2 Elever af samme Klasse paa Engelsklinien:

1. Karl Ludvig Røtter, født den 23de Februar 1859 og Søn af Lensmand Røtter af Flesberg i Numedal. Optaget i Kongsbergs Middel- og Realskoles 1ste Fællesklasse i August 1867, midlertidig udmeldt af den i September 1868 og igjen optaget i samme Klasse i April 1870.
2. Rudolf Thorbjørn Hansen, født den 13de August 1858 og Søn af Bagermester H. C. Hansen i Kongsberg. Optaget i Middel- og Realskolens 1ste Fællesklasse i August 1868.

Disse bestod Examen med følgende Udfald:

	Modersmaal, skriftlig.	Modersmaal, mundtlig.	Engelsk, skriftlig.	Engelsk, mundtlig.	Tydsk, skriftlig.	Tydsk, mundtlig.	Regning, skriftlig og Konstruktionstegning.	Regning og Geometri.	Religion.	Historie.	Geografi.	Fransk.	Naturkundskab.	Naturlære.	Naturhistorie.	Skrivning.	Tegning.	Hovedkarakter.
1874.																		
T. A. A. Bryde	3	1	2	2	2	1	2	2	2	4	2	2	„	2	2	3	2	Meget godt 2.12.
H. S. Møller	3	2	3	2	3	2	2	2	3	2	4	„	„	4	3	3	3	Godt 2.73.
1875.																		
K. L. Røtter	3	3	3	2	3	2	5	3	4	4	3	„	4	„	„	1	3	Godt 3.07.
R. Th. Hansen	3	3	4	3	4	4	2	2	3	3	3	„	„	2	3	2	2	Godt 2.87.

Opgaverne ved den skriftlige Prøve vare:

1874.

Modersmaal.

Skoven og dens Betydning for Norges Befolkning.

Tydsksk.

Tidlig om Morgenen forlode vi Havnen for at fortsætte vor Reise. Medens vi spændte Seilene ud, kom min tro Ven Mendiburu, der om Natten var ilet herhen, til os og bragte den Efterretning, at ved Øen Qvirino en chilenik Fregat og og en Korvet laa for Anker, som for 2 Dage siden vare komne derhen; han fortalte endvidere, at disse Skibe havde Befaling til at forbyde os Seiladsen ud af Bugten. Han vidste ikke, hvad der havde bevæget hans Regjering til denne Voldsgjerning, over hvilken han selv var meget oprørt; imidlertid troede han, at disse Skibe ikke vilde være os meget farlige, da de just ikke befandt sig i den bedste Tilstand. Vi vare allerede under fulde Seil, da jeg for sidste Gang omarmede Mendiburu med den hjerteligste Tak for hans Deltagelse, hvorefter han forlod os.

Engelsk.

Det var sædvanligt, at Folk, som vare uvillige til at betale en Sixpence for at faa Adgang til det store Menageri i Tower, bragte en Hund eller en Kat som en Foræring til de vilde Dyr istedetfor Penge til Vogteren. Iblandt Andre havde en Person fanget op en smuk sort liden Hund paa Gaden, og den blev følgelig kastet ind i Buret til en Løve. Det lille Dyr begyndte øieblikkelig at skjælve, kastede sig paa Ryggen, udstrakte Tungen og holdt sine Labber op i en bønfoldende Stilling, som en Erkjendelse af overlegen Magt. Det kongelige Dyr derimod, istedetfor at opsluge den, saa paa den med et Blik af filosofisk Rolighed, vendte den først med en Lab og derpaa med den anden, snusede til den og syntes begjærlig efter at gjøre nærmere Bekjendtskab. Vogteren bragte nu Mad fra sit eget Middagsbord; men Løven vilde ikke spise,

men holdt sine Øine paa Hunden, som om den vilde indbyde den til at smage.

Mathematiske Opgaver og Konstruktionstegning.

1. Log. $\sqrt[3]{a \sqrt{a+b}}$ beregnes for $a=0,13$ og $b=0,0074$.
2. En Korde i en Cirkel er 287 Meter. Perpendikulæren fra dens mindste Bues Midtpunkt til Korden er 78 Meter.

Find Cirkelens Radius.

3. Kvadratet af det dobbelte af et Tal er 1 større end Produktet af de to Tal, som fremkomme, naar 3 og 5 adderes til det oprindelige Tal.

Dette er?

4. Givet et Triangels ene Side, dennes hosliggende Vinkel og de to andre Siders Sum.

Konstruer Trianglet.

5. Konstruer Fællestangenten til to givne Cirkler.

1875.

Modersmaal.

Hvad jeg helst vilde være. En Skildring af en selvvalgt Livsstilling.

Tydsck.

Da vi havde den lille havemæssige Dal i Ryggen, antog Landet igjen sin ufrugtbare vilde Charakter, og efterat vi havde tilbagelagt omtrent en tydsck Mil i denne ugjæstmilde Egn, hvor ingen Blomst blomstrer og ingen Fugl synger, saa vi, fra en af de største Høie, en ganske flad Slette med et lidet Hus, som vi i Begyndelsen formedelst Taagen neppe bleve var. Vor Ledsager fortalte os, at det var Longwood, Napoleons fordums Bolig. Hvor interessant vilde det have været, dersom man Intet havde forandret der. Men de engelske Embedsmænd have gjort mange Forandringer. Napoleon havde, som man allerede fortalte os i Staden, anlagt en liden Have, i hvilken han selv pleiede at arbeide.

Da Intet mere var at se af denne Have, spurgte jeg min Led-sager, hvor den havde ligget, og med et spottende Smil pegede han paa en øde, af Svin gennemrodet Plads, idet han bemærkede, at Napoleons Træer og Blomster vare forsvundne lige saa hurtigt, som de Riger, han havde grundet.

Engelsk.

Engang i Tiden levede en Forpagter paa en liden Ø; han havde en stor Familie. Foruden Børnene havde han en Hest og en Ko, et Svin og et Æsel, nogle Faar og Høns. Nu, Børnene levede meget vel og vare lykkelige nok; men de stakkels Dyr havde et bedrøveligt Liv. Saa tildrog det sig en Aften, da Dagens Arbeide var gjort, at Hesten kaldte alle de Øvrige til et Møde for at overveie, om de ikke kunde forbedre Tingenes nærværende Tilstand. Hesten var den bedste Taler, og han begyndte: „Mine kjære Venner! I vide alle, hvilket bedrøveligt Liv vi føre paa denne Ø. Vi arbeide haardt de fleste af os, have kun knap Kost og blive saa plagede af disse Børn, at vi ikke kan nyde, hvad vi have. Naar jeg kommer hjem, træt af at pløie hele Dagen, saa istedetfor at lade mig græsse i Fred, springe de paa min Ryg eller jage mig rundt paa Marken. Madam Ko, vil De fortælle os, hvorledes De bliver behandlet?“ Madam Ko reiste sig meget langsomt; hun slog sin lange Hale først til den ene Side og derpaa til den anden; tilsidst sagde hun med en lav, rolig Stemme: „Mine Venner! jeg bliver altfor ofte saare plaget af disse Børn. Jeg giver dem Melk og Fløde, Smør og Ost, og jeg tror, Mr. Gris her vil tilstaa, at min Melk er af første Beskaffenhed.“

Mathematiske Opgaver og Konstruktionstegning.

1. En Kjøbmand har 3 Sorter Lamper tilsalgs. Den bedste Sort koster 5 Gange saameget som den simp-
leste, og den mellemste koster 2 Gange saameget. Jeg kjøber 2 Lamper af første Sort, 3 af anden Sort og 10 af tredje Sort; jeg faar 10 % Afslag og betaler

kontant 15 Spd. 72 Sk. Hvad koster hver Sort Lamper nden Afslag?

2. Naar man trækker samme Tal fra Tælleren, som man lægger til Nævneren i Brøken $\frac{9}{10}$, saa er Differentsten mellem den givne og den fremkomne Brøk lig $\frac{19}{30}$. Dette Tal er?
3. Hvad udgjør 1200 Kroner med Rente og Rentes Rente om 15 Aar til 4 p. c. p. a.?
4. At konstruere en Cirkel, hvis Periferi tangerer en given Vinkels Ben og gaar gennem et givet Punkt mellem disse.
5. At konstruere en i en given Cirkel indskreven regulær Tikant.

I Tegning blev der givet følgende Opgaver:

1874.

1. Frihaandstegning efter en forelagt Fortegning.
2. Projektion af et trekantet Prisme, som ligger i Horizontalplanet under en Vinkel paa 45° mod det vertikale Plan. Retvinklet mod Primets opadvendte Sidekant hviler en firsidet Pyramide paa en af sine Sidekanter under en vilkaarlig Hældning mod og med sin Spidse i Horizontalplanet. Prismet er 4" langt og dets Endeflader regulære Trekanter med 2" lange Sider. Pyramidens Høide er 5" og dens Grundflade en Kyadrat, hvis Diagonaler ere $3\frac{1}{2}$ " lange. Alt i fuld Størrelse med fornødne Profiltegninger.

1875.

1. Frihaandstegning. Andet Ornament efter Hetsch's „Grundtræk“, Tavle XXIV, men saavidt forstørret, at Bredden af et Element (a — b) bliver $\frac{1}{3}$ Fod eller 3 Tommer.
2. Med Passer, Lineal og Maalestok tegnes i Opstilling og Grundtegning en ret 6sidig Pyramide, hvis Sidekanter ere $\frac{1}{3}$ Fod eller 4 Tommer lange,

og hvis Grundflade kan omskrives af en Cirkel med $1\frac{1}{2}$ Tommes Radius eller 3 Tommers Diameter. Paa Pyramiden vises Gjennemskjæringslinierne af et Plan, som lægges igjennem en af Grundfladens Kanter, og som træffer de 2 modsvarende Sidekanter 2 Tommer under Toppunktet.

Foruden de af Skolens Lærere, som ved Afgangsexamen for disse Aar tilligemed vedkommende Faglærere have fungeret som Censorer, have efter Rektors Indbydelse velvilligen deltaget i Censuren:

1874. Religion: Sognepræst Thorne og Pastor Thorkelsen.
Mathematiske Fag, skriftlig og mundlig: Realstuderende A. Udby.

Fransk: Stud. philol. O. Klausen.

Naturvidenskab: Direktør Hansteen.

1875. Religion: Sognepræst Thorne.

Tydk: Stud. philol. O. Klausen.

Mathematiske Fag, skriftlig og mundtlig: Overstiger Stalsberg.

Naturkundskab: Realstuderende A. Udby.

Samtlige Besvarelser ved de skriftlige Prøver ere med Rektors Indberetninger om Udfaldet af disse Afgangsexamener indsendte til Overbestyrelsen, det kongelige Departement for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Ifølge Bestemmelse af samme Departement i Skrivelse til Rektor af 22de Juni 1874 er Reglementet for Middelskolens Afgangsexamen at forstaa saaledes, at der ved denne Examen kun kan gives hele Karakterer.

Ligeledes har Departementet i Skrivelse til Rektor af 3die Juni 1875 meddelt, at der ved den skriftlige Del af Middelskolens Afgangsexamen foruden norsk-latinsk, norsk-tydk og norsk-engelsk Ordbog tillades benyttet ogsaa Ordbog

fra vedkommende fremmede Sprog til Modersmalet, dog saaledes, at de i enkelte af de approberede Ordbøger vedføjede Anhang, indeholdende Verbers Bøining m. V., under Benyttelsen forsegles. De Ordbøger, der af Departementet hidtil ere approberede til Brug ved Middelskolens Afgangsexamen, ere:

I Latin: Ingerslevs, Kjærs og Arnesens;

I Latin: Grønbergs, Kapers, Helms, den af Tauchnitz forlagte „Taschen-Wörterbuch der dänischen und deutschen Sprache“ og forskjellige andre Lommelexika;

I Engelsk: Geelmuydens, Rosings, Ferrall og Repps samt forskjellige Lommelexika.

Af de to Disciple, som i 1874 bestod Middelskolens Afgangsexamen, gik den ene over i Tjeneste ved en Handelsforretning i Christiania; den anden, som begyndte sin Uddannelse for Faderens Haandværk, angrebes i Vinter af en tærende Sygdom, hvoraf han nylig er afgaaet ved Døden.

Af de i 1875 dimitterede Disciple blev den ene efter bestaaet Afgangsexamen optaget paa Handelsgymnasiet i Christiania: den anden er i Aar antaget som Telegrafilærling.

Skolens Forstanderskab

bestaar foruden af Rektor, der siden 23de Marts 1874 er dets valgte Formand, og Byens Magistrat, Byfoged Eggers, tillige af

Direktør Andresen og

Oberstltn. Landmark,

gjenvælgte i Formænds og Repræsentanters Møde den 29de December 1873 samt

Postmester Hanssøn,

gjenvælgte i Møde af Formænd og Repræsentanter den 30te December 1875.

Skolens Lærere.

Ved Udgangen af Januar 1875 fratraadte Guardein Steenstrup sin Stilling som Lærer i Tegning, i hvilken Stilling han da i over 20 Aar havde arbeidet ved Skolen. Undervisningen i dette Fag har siden med Kirke-Departementets Samtykke været besørget af Sølvværks-Direktør Hansteen.

Under 19de Juni 1875 blev Adjunkt Martin Johannes Bugge naadigst udnævnt til Overlærer ved Aalesunds offentlige Almueskole fra 1ste August samme Aar at regne. Han vedblev endnu i nogle Uger af det nye Skoleaar at besørge Adjunktembedets Forretninger indtil 24de September forrige Aar, da han afsiuttede sin 21aarige Virksomhed ved Skolen.

Ved kgl. Resolution af 25de September samme Aar blev Candidatus magisterii Kristofer Lassen naadigst udnævnt til Adjunkt ved Skolen fra 1ste Oktober at regne.

I den korte Mellemtid fra Overlærer Bugges Fratrædelse, til den nyudnævnte Adjuunkt den 15de Oktober næsteften kunde tiltræde sit Embede, besørgetes Undervisningen i de til Adjunktembedet henlagte Lærefag af Student U. Graff.

Discipelantallet. Fripladse.

Ved Udgangen af Skoleaaret 1873—74 havde Skolen 35 Disciple; foruden de 2 af disse, som udgik efter at have bestaaet Middelskolens Afgangsexamen, blev 1 Discipel, der var konfirmeret, udmeldt af Skolens 3die Klasse V.

Ved Begyndelsen af det nye Skoleaar 1874—75 optoges 13 Disciple. Skolen begyndte saaledes dette Skoleaar med 45 Disciple.

I Løbet af Skoleaaret optoges endvidere 2 Disciple; derimod udtraadte i samme Tid 4 Disciple, nemlig:

i September 1874	1	Discipel	af	2den	Klasse	III,
- November	—	1	—	-	3die	Klasse VI L.,
- December	—	1	—	-	3die	Klasse V E.,
- Marts	1875	1	—	-	2den	Klasse IV E.,

hvoraf 1 paa Grund af Bortflyttelse, 1 paa Grund af Sygdom og 2 som konfirmerede.

Ved Udgangen af Skoleaaret havde Skolen saaledes 43 Disciple. Af disse udgik foruden de 2, som bestod Middel-skolens Afgangsexamen i 1875, endvidere 4 Disciple af Skolens 2den Klasse IV paa Engelsklinien.

Ved Begyndelsen af det nye Skoleaar 1875—76 optoges 9 Disciple; Skolen havde saaledes 46 Disciple.

Senere er i Løbet af indeværende Skoleaar ingen nye Disciple optagne; derimod ere i samme Tid udmeldte af Skolen 9 Disciple.

I September 1875 1 Discipel af 2den Klasse III,
 - — — 1 — - 1ste — II,
 - — — 1 — - 1ste — I,
 - December — 2 — - 3die — V E.,
 - — — 1 — - 2den — IV E.,
 - Marts 1876 1 — - 2den — IV E.,
 - — — 1 — - 1ste — II,
 - — — 1 — - 1ste — I.

Skolen har altsaa ved Udgangen af Skoleaaret 38 Disciple. Disciplenes Fordeling i Klasserne ved Begyndelsen af hvert af de to sidste Skoleaar vil man se af følgende Tabeller:

	Skoleaaret 1874—75.		Skoleaaret 1875—76.	
	Ved Be- gyndelsen.	Ved Slut- ningen.	Ved Be- gyndelsen.	Ved Slut- ningen.
3die Kl. VI Latinlinien . .	1	„	2	2
— — — Engelsklinien .	2	2	1	1
— — V Latinlinien . .	2	2	1	1
— — — Engelsklinien .	6	5	5	3
2den Kl. IV Latinlinien . .	1	1	2	2
— — — Engelsklinien .	8	7	8	6
— — III	7	7	7	6
1ste Kl. II	9	9	11	10
— — I	9	10	9	6
	45	43	46	37

1 Discipel, som fra et af de omliggende Landdistrikter ved Begyndelsen af indeværende Skoleaar optoges i 1ste Klasse I, blev i Januar d. A. af Hensyn til hans Alder og hans hurtigere Fremgang opflyttet i 1ste Klasse II.

I Skoleaaret 1874—75 have 9 Disciple været Sønner af udenbysboende Forældre, nemlig:

Fra Sandsvær . . . 6,
- Numedal . . . 1.
- andre Byer . . . 2

og i Skoleaaret 1875—76 ligeledes 7 Disciple, nemlig:

Fra Sandsvær . . . 5,
- andre Byer . . . 2.

Skolens Frihladse, som kunne uddeles med indtil en Tiendedel af Discipelantallet, har været tilstaaet:

I Skoleaaret 1874—75:

Rudolf Hansen af 3die Klasse VI E.,
Christian Kopsland af 3die Klasse V E.,
John Thorkelsen af 2den Klasse III,
Peder Frog af 2den Klasse III,

hver med en hel Friplads;

i Skoleaaret 1875—76:

John Thorkelsen af 2den Klasse IV L.,
Peder Frog af 2den Klasse IV E.,
Frits Woll af 1ste Klasse II,
Ludvig Foss af 1ste Klasse II,

af hvilke de to sidstnævnte har hver havt en halv Friplads.

Skolens Ordning.

Skolen har i de to Skoleaar, disse Efterretninger omfatte, fremdeles været ordnet med 3 toaarige Klasser, I—VI, og 126 ugentlige Undervisningstimer, hvis Fordeling paa Lærefagene i hver af Skolens Klasser sees af følgende, ogsaa for de to sidste Skoleaar approberede

Timefordelingstabel.

	1ste Klasse, I og II			2den Klasse, III og IV			3die Klasse, V og VI		
	9—11 Aar			11—13 Aar			13—15 Aar		
	I,	I og II,	II.	III,	III og IV,	IV.	V,	V og VI,	VI.
Religion	”	3	”	1	2	”	”	2	”
Modersmaal	5*	6	”	2	3	1	1	2	1
Tydsks	5**	”	5	3	2	1	2	1	2
Latin for Latinlinien	”	”	”	”	”	L. 7	”	L. 7	”
Engelsk for Engelsklinien	”	”	”	”	”	E. 6	”	E. 6	”
Fransk, valgfrit	”	”	”	”	”	”	1	2	”
Historie	”	3	”	”	3	”	”	2	1
Geografi	”	3	”	”	3	”	”	1	”
Naturkundskab	”	”	2	”	2	”	”	2	1
Mathematiske Fag	”	4	”	2	4	2	3	3	3
Tegning	”	”	2	1	”	E. 1	”	E. 1	”
Skrivning	3	2	”	2	”	”	”	”	”
	8	21	9	11	19	L. 11	7	L. 22	8
						E. 11		E. 22	

* I Skoleaarets første Halvdel.

** I Skoleaarets anden Halvdel.

Desuden Sang: 2 Timer ugentlig og

Gymnastik: 3 — — ,

fordelte med Halvtimer paa hver af Skolens 2 Afdelinger i disse Fag.

De ti Undervisningstimer, som efter denne Ordning, til Deling af de toaarige Klasser i enkelte Fag, er givet Kongsbergs Middelskole mere, end Timetallet i en Middelskole med tre toaarige Klasser, som det har været antaget, skulde kunne indskrænkes til, have været benyttede til Bedste for Klasserne III og IV samt V og VI i Modersmaal, Tydsk og Mathematik og have for disse Klasser og Fag været til en god Hjælp. Men Ulemperne af den ved Skolens Ordning i de øvrige Lærefag i videste Udstrækning gennemførte Fællesundervisning have i flere af disse vist sig meget følelige. Det toaarige Klassesystem er i de lavere Klasser i flere Fag til Hinder for en saadan Fordeling af Undervisningsstoffet, som vilde være til størst Lettelse for Undervisningen i de høiere Klasser. Kombinationen af Klasserne I og II er i det Hele lidet heldig i en Skole, der, som Kongsbergs, ingen Forberedelsesklasse har og oftere maa optage Disciple, der ere over Normalalderen og hvis foregaaende Skoledannelse ikke har været afpasset efter Middelskolens Undervisning. I Latin og Fransk, tildels ogsaa i Engelsk, i Klasserne V og VI maa Læreren i den største Del af Aaret arbejde med to Partier, der hver have sit forskjellige Pensum. Timerne maa altsaa deles, og det bliver indlysende, ialfald for Latinens Vedkommende, hvori Fordringerne ere mere bestemt opstillede, at om end Læreren vinder at faa gennemgaaet hele det for Latinliniens to sidste Aar bestemte Kvantum af Forfattere, dette ikke kan naaes, uden at Gjennemgaaelsen saameget paaskyndes, at Indøvelsen bliver ufuldstændig, og Discipelen taber i Sikkerhed. Hertil kommer, at Repetitionen i Klasse VI ikke giver det fulde Udbytte; i de til Undervisning i Klasse V samtidig benyttede Timer bliver der i flere Fag kun liden Tid til den endnu fornødne yderligere Belysning og Gjennemgaaelse af Undervis-

ningsstoffet. En videregaaende Deling af Skolens toaarige Klasser vil saaledes være af væsentlig Betydning for dens heldige Virksomhed.

Skolens noget forøgede Discipelfrekvents i Skoleaaret 1874—75 og i Begyndelsen af indeværende Skoleaar syntes at give Haab om, at den dertil fornødne Bevilgning kunde ventes erhvervet, og foranledigede Rektor og Skolens Forstanderskab til ved Indsendelsen af Forslaget til Skolens Budget for Terminen 1876—77 at foreslaa Inddragningen af en Timelærerpost i 16 Timer ugentlig i Engelsk og Regning med Løn 180 Spd. og istedet derfor at oprette en ny Klasselærerpost med 350 Spd. aarlig Løn, hvorved der vilde være tilstrækkelig Adgang til at ordne to af Middelskolens Klasser, I og VI, Optagelses- samt Repetitions- eller Afgangsklassen, som etaarige. Forslaget blev efter Overbestyrelsens underdanigste Indstilling optaget i den for indeværende Aars Storthing fremsatte naadigste Statsbudget-Proposition. Men imidlertid vare Udsigterne for Skolens Discipelfrekvents i den nærmeste Fremtid forandrede, idet Discipelantallet paa Grund af Sygdom, Bortflyttelse og andre upaaregnede Omstændigheder var aftaget saameget, at af de 46 Disciple, hvormed Skolen havde begyndt indeværende Skoleaar, en Afgang af i det Hele 15—16 Disciple*) maatte paaregnes ved dets Slutning, og Discipeltallet i Skolen ved Begyndelsen af det nye Skoleaar med en Tilgang af 4—5 nye Disciple maaske ikke vilde gaa op til mere end 35—36 Disciple.

Da denne Nedgang i Discipeltallet naturligvis maatte øve Indflydelse paa Skolens Budget for den kommende Termin, ansaa Rektor det nødvendigt at gjøre Indberetning om Forholdet. Denne Indberetning, der af Overbestyrelsen tilstilledes vedkommende Storthingskomite, foranledigede, at denne fandt ikke vel at kunne indstille paa Forøgelse af Lærerkrafterne samtidig med, at der viste sig en saa stærk Nedgang i Di-

---

*) Af disse 9 i dens lavere Klasser I—IV.

scipeltallet, medens Komiteen dog ganske sluttede sig til, hvad Rektor i Forslagets Begrundelse havde anført om det Ufuldkomne i Skolens Ordning med tre toaarige Klasser og derfor, forinden Rektors Indberetning modtoges, allerede havde vedtaget at indstille Forslaget til Antagelse. Stortingets Bevilgning indskrænkedes saaledes til Opretholdelsen af den samme Ordning som tidligere med Hensyn til Timeundervisningen i Engelsk og Regning, medens derimod det fornødne bevilgedes til en samtidig foreslaaet Forøgelse af Tegnelærerens Timer fra 3 til 4 ugentlig.

Lærefagernes og Undervisningstimernes Fordeling mellem Skolens Lærere.

Rektor:

3die Kl. V og VI: Modersmaal	4 T. ugentl.
Latin	7 - —
Fransk	3 - —
Historie	3 - —
2den Kl. III og IV: Historie	3 - —
	20 T. ugentl.

Adjunkt Saxild:

3die Kl. V og VI: Geografi	1 T. ugentl.
Naturkundskab	3 - —
Mathematiske Fag	9 - —
2den Kl. III og IV: Geografi	3 - —
Naturkundskab	2 - —
Mathematiske Fag	8 - —
1ste Kl. II: Naturkundskab	2 - —
	28 T. ugentl.

Adjunkt Lassen:

3die Kl. V og VI:	Tydsk	5 T. ugentl.
2den Kl. III og IV:	Tydsk	6 - —
	IV L.: Latin	7 - —
1ste Kl. I og II:	Modersmaal	5 - —
	II: Tydsk	5 - —
		<hr/>
		28 T. ugentl.

Klasselærer, Cand. theol. Hansen:

3die Kl. V og VI:	Religion	2 T. ugentl.
2den Kl. III og IV:	Religion	3 - —
	Modersmaal	6 - —
1ste Kl. I og II:	Religion	3 - —
	Modersmaal	1 - —
	I: Modersmaal (Tydsk)	5 - —
I og II:	Historie	3 - —
	Geografi	3 - —
		<hr/>
		26 T. ugentl.

Timelærer, Cand. philos. Prahm:

3die Kl. V og VI E.:	Engelsk	6 T. ugentl.
2den Kl. IV E.:	Engelsk	6 - —
1tse Kl. I og II:	Regning	4 - —
		<hr/>
		16 T. ugentl.

Desuden har Undervisningen i Tegning i 3 Timer ugentlig været besørget af Direktør Hansteen, i Skrivning i 5 Timer ugentlig af Tilsynslærer ved Almueskolen Hoff, i Sang i 2 Timer ugentlig af Organist Klewe og i Gymnastik i 3 Timer ugentlig af Cand. theol. Hansen.

Opgave over hvad der i Skoleaaret 1875—76 i hvert Fag er gennemgaaet.

Religion.

1ste Klasse I: Bibelhistorie: Vogts lille Bibelhistorie fra Begyndelsen til „Lidt af Kirkens Historie“. Katekismus de 5 Parter med Luthers Forklaringer og Bønnerne. En Del Salmer efter Wexels Udvalg og Guldbergs Salmebog. Det hellige Lands Geografi i Korthed mundtlig gennemgaaet.

— — II: som I; desuden Hustavlen med en Del Forbigaaelser.

2den Klasse III: Bibelhistorie: Efter „Vogts Bibelhistorie for Borgerskoler“ fra Skjærthorsdag og ud til Jerusalems Forstyrrelse. Forklaring: Fra Spørgsmaal 250 i 2den Parts 1ste Artikel ud 3die Artikel. En Del Salmer efter Wexels Udvalg og Guldbergs Salmebog. Skriftlæsning: Apostlernes Gjæringer Kap. 6—11.

— — IV: som III.

3die Klasse V: Bibelhistorie: Efter „Vogts Bibelhistorie for Borgerskoler“ fra § 58 til det nye Testamente. Forklaring: Fra 3die til 5te Part; desuden repeteret fra Begyndelsen til 2den Part. Skriftlæsning: Apostlernes Gjæringer Kap. 5—8.

Den største Del af Søndagstexterne for Kirkeaarets 2den Halvdel gennemgaaede.

— — VI: som V. Desuden repeteret Bibelhistorien og Forklaringen i sin Helhed.

Modersmaal.

1ste Klasse I: Indtil Jul Grammatik mundtlig ved Hjælp af Løkkes Exempelsamling indtil § 27.

Efter Jul er dette Parti forenet med II. Det bliver altsaa det samme Stof, som meddeles begge Partier; men af Klasse I fordres blot tilegnet det allervæsentligste 3: Ordklasserne, Sætningens Hoveddele og Forskjel

paa Hoved- og Bisætning. De skriftlige Øvelser bestaar i Afskrift og Diktat; ved den sidste tages blot Hensyn til den egentlige Orthografi; i den sidste Tid er forsøgt Indøvelse af Hovedreglerne af Interpunktionslæren væsentlig med Benyttelse af de i Løkkes Exempelsamling i dette Øiemed indtagne Stykker. Ved Læsningen lægges Vegten paa den egentlige Læsning, og dernæst paa Gjengivelse af det læste.

- II: Ved Læsningen tages foruden til den egentlige Læsning og Gjenfortælling af det læste ogsaa Hensyn til Gloseforraadets Udvikling, og idethele knyttes til denne Undervisning saamange Bemærkninger, som Hensynet til Bevarelsen af Traaden i det foreliggende Læsestykke maatte tillade. Forresten har Læsestoffet — anden Del af Eriksens Læsebog — vist sig vel knapt. Den grammatiske Undervisning tages fremdeles væsentlig mundtlig. Omridsets Definitioner læres først mundtlig; derefter henvises til Bogen, af hvilken der saaledes indøves til § 63. Ved Siden heraf analyseres dels efter Exempelsamlingen, dels efter Læsebogen. De skriftlige Øvelser omfatter Diktat med Indøvelse af Interpunktionslæren samt i den sidste Tid skriftlige Gjenfortællinger. Saavel i denne Klasse som i Klasse I gennemgaaes altid det Stykke, som skal dikteres, forud, ligesom der ved selve Korrekturen ogsaa analyseres saameget heraf, som Tiden maatte tillade.

2den Klasse III: Eriksens og Paulsens Læsebog 3die Del fra Side 49—160 og 265—313. Eleverne ere stadig blevne øvede i mundtlig Gjengivelse af det Læste. Digte, Prosastykker og Eventyr lærte udenad. — Grammatik: „Løkkes kort Omrids“ ud; Analyse efter Løkkes Exempelsamling og de sidste Maaneder i Læsebogen. Skriftlige Øvelser: Afvexling i Ordenes og Sætningernes Stilling og Afvexling i Udtrykket, Gjengivelser, Om-skrivning af Digt til Prosa og frie Fortællinger.

— IV: Læsebog som III: Løkkes Omrids suppleret med mundtlige Meddelelser. Skriftlige Arbejder: Afvexling i Ordenes og Sætningernes Stilling og Afvexling i Udtrykket; Omskrivning af Digt til Prosa, frie Fortællinger, Beskrivelser og Skildringer.

3die Klasse V: Læsning og Gjennemgaaelse af udvalgte Læsestykker af Eriksens og Paulsens Læsebog 3die Del (1ste Udgave) samt af det senere udkomne Særtryk af de i 2den Udgave nyoptagne Stykker. Flere Oldsagn, historiske Fortællinger og Folkesagn ere repeterede; forøvrigt er der fornemmelig valgt Naturskildringer og Livsbilleder, kulturhistoriske Skildringer samt de i Læsebogen forekommende Læsestykker af nogle af de vigtigste af Fælleslitteraturens og den nyere norske Literaturs Forfattere, om hvilke literaturhistoriske Oplysninger ere meddelte. Desuden er gennemgaaet Holbergs „Erasmus Montanus“. Til Øvelse i mundtligt Foredrag er benyttet udenadlærte Digte og udvalgte Eventyr.

Repetition af Grammatiken. Om Troper og Figurer efter Borgens Veiledning. Skriftlige Arbejder, lettere Beskrivelser og Skildringer, hver anden Uge.

— — VI: Læsning og Grammatik som V. Om Troper og Figurer repeteret efter Borgens Veiledning. Om det jambiske og trokæiske Versemaal efter Løkkes „Modersmaalets Grammatik til Skolebrug“.

Af Opgaver til skriftlige Arbejder for Kl. VI ere givne:

Vinteren med dens Fordele og Besværligheder. Byen har en meget betydelig Trælasthanvel. Ræven og dens Levemaade og Ræven i Eventyret. Forklaring og Anvendelse af Ordsprog: „Krukken gaar saalænge tilvands, at den kommer hankeløs hjem“; „Rom blev ikke bygget paa en Dag“. Numedals og Sandsværs Fogderi. Fastlandsklimatet. Hvem er fattig? Polarlandene og deres naturlige Beskaffenhed. Christian IV's Karakter i Sammendrag efter Læsebogen. Jeronymus i Holbergs „Eras-

mus Montanus“. Sammenligning mellem et Slot og en Hytte. Sammenligning mellem de tre sydeuropæiske Halvøer. Havet omkring Norges Kyster og dets Betydning for Landet og Folket. — Et Par af disse Opgaver ere givne til Omarbejdelse af Besvarelsen.

Tydsck.

1ste Klasse I: Knudsen, Tydsck Elementar- og Læsebog S. 1—32. Lektierne forud examinerisk gennemgaaede. Ved første Gangs Læsning ere Gloserne blevne afskrevne; ved Repetitionen skrevne paa Vægtavlen. Paa Skolen er en Del af de norske Exempler efter endt Examination skriftlig oversatte.

— II: Knudsens Læsebog S. 33—89 samt Læsestykkerne 3, 5, 6, 7, 8. Ved Substantivernes Bøining er Reglerne lærte efter mundtlig Gjennemgaaelse, de fleste Remser dikterede og lærte. Ny Lektie gennemgaaes forud examinerisk og fordres lært saaledes, at Eleverne kunne gjengive Exemplerne paa Tydsck, naar Oversættelsen opgives. Stadig Analyse af Exemplerne, Omsetning af Verbets Genus og andre Forandringer. Særlig Examination i Gloserne. De fleste Smaadigte læst og efter først indenad at være oversatte og gennemgaaede, lært udenad og afskrevne efter Hukommelsen paa Skolen; paa samme Maade er forholdt med de senere sammenhængende Stykker. Af de norske Exempler er ved de forskjellige Stykker et større eller mindre Antal forbigaaede; de, som læses, gennemgaaes altid forud examinerisk, ofte gjentagne Gange, saa de allerede herved fuldstændig tilegnes; adskillige er efter Repetitionen hjemme ogsaa skriftlig oversatte, dels paa Skolen og da oftest i Slutningen af den Time, i hvilken de have været gennemgaaede som Lektie, dels hjemme. Forresten har ikke Stilen faste ugentlige Timer; men i den Tid, der kan være tilovers efter den mundtlige Gjennemgaaelse, skrives der, gennemsnitlig 20, hver anden Time.

2den Klasse III: 3 Timer alene, 2 Timer sammen med IV. Knudsens Læsebog S. 78—138 samt et Par Stykker af de senere Exempler i Elementarbogen behandlede som i II. Af Læsestykkerne samt de poetiske Stykker ere større Partier, efter Gjennemgaaelsen indenad, lærte udenad, ialfald saavidt, at den af Læreren givne norske Oversættelse kan retrovertes. Af de norske Exempler er i Elementarbogen nogle, i Læsebogen de fleste forbigaaede. Grammatiken (Løkkes store): Kjønsreglerne, Substantivernes og Adjektivernes Bøining. Knudsens Stiløvelser § 1—4 først mundtlig Lektie — forud gennemgaaet —, derefter skriftlig oversat dels hjemme, dels paa Skolen. Paa Grund af stor Forskjel paa begge Partier har det været nødvendigt den meste Tid at dele Fællestimerne i en Halvtime for hvert Parti, dog saaledes, at IV har maattet følge med under Gjennemgaaelsen med III og derved faaet repetere, medens III i den næste Halvtime som oftest fik skriftligt Arbeide.

— — IV: Knudsens Læsebog S. 103—193, enkelte Stykker forbigaaede. Nogle Digte ere lærte udenad, et Par ogsaa omsatte til Prosa. Grammatiken (Løkkes store): Substantiver, Adjektiver, Pronomener, Kasuslæren, og i Forbindelse dermed Knudsens Stiløvelser S. 1—30 mundtlig, tildels ogsaa skriftlig oversatte paa Skolen. Hjemmestile S. 44—56.

3die Klasse V: 2 Timer alene, 1 fælles med VI. Fællestimen og endnu en anvendt til Læsning, 1 Time Grammatik og Gjennemgaaelse af Stil. Løkkes Læsestykker I S. 1—32, i Fællestimen S. 57—107 med enkelte Forbigaaelser. Lektien oplæses og oversættes i Sammenhæng før den nærmere Gjennemgaaelse; denne rettes væsentligt paa Indholdet, indskrænkes i grammatisk Henseende til Forklaring af mere eiendommelige eller forholdsvist sjældne Udtryksmaader, medens større Vegt lægges paa fuldstændig Tilegnelse af Gloserne og idethele

Forøgelse af Gloseforraadet. Grammatiken (Løkkes store): Kjønsreglerne, Kasuslæren samt Konjunktiv. De hertil svarende Afsnit af Knudsens Stiløvelser er oversat mundtlig, tildels skriftlig. Hjemmestile S. 48—64.

- VI: Samme Timefordeling som i V. Om Fællestimen se ovenfor; i den særkilte Time læst S. 120—180 samt nogle Digte. Navnlig i denne Klasse bliver Vegten lagt paa, at der læses saameget, som Hensynet til Indholdets og Glosernes Tilegnelse kan tillade; større Partier læses kursorisk. Den grammatiske Undervisning henlægges væsentlig til den grammatiske Time; Repetition af Grammatiken, dels efter denne alene, dels i Forbindelse med mundtlig Gjennemgaaelse af flere Partier af Stiløvelserne. Hjemmestile væsentlig efter disse (S. 115—123; 136—150); ved Siden heraf Examensopgaver efter Skoleprogrammer.

Latin.

2den Klasse IV: Indtil Jul Schmidts Læsebog til S. 18; enkelte Exempler saavel af de latinske som navnlig af de norske forbigaaede; de læste norske i Almindelighed ogsaa skrevne. Efter Jul Andersens og Gjørs Læsebog først fra S. 47 til S. 91 og dernæst forfra til S. 47 og videre Repetition af det før læste. Overalt i denne Bog, der idethele indeholder vel mange Exempler, er der forbigaaet ikke saa faa, saavel latinske som navnlig norske; enkelte Afsnit, f. Ex. de uregelmæssige Verber, ere næsten helt forbigaaede og ligesaa de sidste Stykker af Sætningslæren. Af den sammenhængende Læsning ere nogle Partier ligesom ogsaa enkelte Vers lærte udenad. I Grammatiken Formålæren, dog ere ikke flere uregelmæssige Verber medtagne end de, som har forekommet under Læsningen. De fleste norske Exempler ere skrevne; syntaktiske Regler saavel af Kasus- som Modulæren ere mundtlig meddelte.

3die Klasse V: Af P. Voss's „Udvalg af latinske Klassikere til Brug for Middelskolen“: Corn. Nepos 3 Felt-

herrer: Cimon, Alcibiades og Lysander, „Udvalgte Fabler“ af Fædrus og Cæsars galliske Krig 2den Bog. Madvigs latinske Grammatik af Syntaxen Kasuslæren § 177—261. Ugentlig 1 Hjemmestil, Exempler til Indøvelse af det i Grammatiken gennemgaaede, efter Trojels Materialier.

- VI: Af samme Udvalg af latinske Klassikere: Af Corn. Nepos Cimon, Alcibiades og Lysander samt af Cæsars galliske Krig 2den Bog sammen med Kl. V. Desuden af Cæsars galliske Krig 1ste Bog Kapp. 46—54 samt Ciceros første og tredje katilinariske Tale. — Repetition af forrige Aars Pensum, nemlig: Corn. Nepos de 4 Felt herrer, Miltiades, Themistokles, Aristides og Pausanias, „Udvalgte Fabler“ af Fædrus samt Cæsars galliske Krig 1ste Bog Kapp. 1—45. — Af Madvigs latinske Grammatik Syntaxens andet Afsnit om tempora og modi tilligemed om Infinitiv, Supinum, Gerundium, Gerundiv og Participium. Ugentlig en Hjemmestil, dels Exempler til Indøvelse af, hvad der er gennemgaaet af Grammatiken, dels sammenhængende Stykker efter Trojels Materialier.

Engelsk.

2den Klasse IV: Hedley's Anvisning gennemgaaet med Forbigaaelse af endel Øvelsesstykker og med Udelukkelse af den poetiske Del.

Stile og Diktatøvelser 1 Gang om Ugen.

3die Klasse V: Af Autenrieths „English Reader“ (tildels fragmentarisk): S. 28—40, 72—105, 136—150, 229—238, 273—283 (omtr. 30 Blade). Samme Pensum repeteret med Undtagelse af nogle lettere Stykker.

Løkkes Kortfattet engelsk Grammatik.

Stile og Diktatøvelser 1 Gang ugentlig.

- VI: Autenrieths „English Reader“ samme Pensum som V, fuldstændig gennemgaaet (39 Blade). Derhos repeteret S. 11—28, 53—63, 65—73 (17 Blade).

Grammatik som V.

Stile og Diktatøvelser 1 Gang ugentlig.

Fransk.

3die Klasse V: Af Schmidt's franske Elementarvog 1ste og 2det Afsnit Oversættelse og Retroversion af de franske og norske Læsestykker indtil S. 62. Flere norske Læsestykker skriftlig retroverterede. Af Ingerslevs franske Grammatik til Skolebrug det Vigtigste af Bøiningslæren: Artikelen, Tallet, Kjønsbøiningen, Adjektivernes Komparation, Talordene, Pronomenerne og Verbets regelmæssige Bøining samt de i det gennemgaaede af Læsebogen forekommende uregelmæssige Verber. Skriftlige Øvelser til Indøvelse af Bøiningslæren.

- — VI: Af samme Læsebog „Sammenhængende Læsestykker“ S. 91—114 samt af Borrings „Études littéraires“ S. 1—10 og 98—102. Af Ingerslevs Grammatik Bøiningslæren fuldstændigt samt af Ordføiningslæren ved Henvisning til nogle af de vigtigere Regler under Gjennemgaaelsen af Læsebogen.

Historie.

1ste Klasse I: S. Petersens Lærebog i Norges Historie for Almueskolen fra Begyndelsen til Margreta S. 83. — Gjennemgaaelsen af Oldtidens Historie med II har for denne Klasse været en mundtlig Undervisning med Benyttelse af Rhodes historiske Atlas.

- — II: Norges Historie som I. Repeteret nogle af de mere biografiske Fortællinger af Oldtidens Historie indtil Muhamed efter Nissens Lærebog; Rhodes historiske Atlas benyttet ved Undervisningen.

2den Klasse III og IV: De tre nordiske Rigers Historie indtil Kalmarunionen og under denne samt Danmark og Norge indtil 1814 — efter A. E. Eriksens Lærebog for Middelskolen — tilligemed en Udsigt over nogle af de vigtigste senere Begivenheder mundtlig meddelt.

3die Klasse V: De tre nordiske Rigers Historie efter S. Petersens Lærebog for Middelskolen.

- — VI: De tre nordiske Rigers Historie som Kl. V. Desuden efter Nissens og Daa's Lærebog i Verdenshistorien for Middelskolen: „Den franske Revolution og de dermed samtidige Begivenheder i Europa“. Begivenhederne efter 1815 i Korthed mundtlig meddelte. Repetition af Historiens øvrige Tidsrum.

Geografi.

1ste Klasse I: Hele Geografien med Benyttelse af Siewers's Grundtræk af Jordbeskrivelsen for Begyndere.

- — II: Som I.

2den Klasse III og IV: Geelmuydens Lærebog for Middelskolen. Fra „Indledningen til Europa“ (S. 135) til Rusland (S. 267); dog vil man med Repetitionen neppe naa længere end til Italien (S. 230).

3die Klasse V: Daa's Udtog. De fremmede Verdensdele samt Indledningen.

- — VI: Daa's Udtog. Hele Bogen repeteret.

Naturkundskab.

1ste Klasse II: Ved Skoleaarets Begyndelse og Slutning Indsamling og Beskrivelse af Planter. Endvidere ved Hjælp af Tegninger eller Exemplarer fra Skolens Samlinger Beskrivelse af Hovedformerne i Hvirveldyrenes Række samt af enkelte Leddyr og Mineralier.

2den Klasse III: Prosches Lærebog. Hvirveldyrenes Række.

- — IV: Prosches Lærebog. Planteriget med Tillæg af Linnés System. Endvidere Leddyrenes, Bløddyrenes og Straaledyrenes Rækker.

3die Klasse V: Christies mindre Lærebog i Fysik fra Begyndelsen til § 76. De vigtigste Mineralier og Bergarter efter Skolens Samling.

- — VI: Repeteret Dyre- og Planteriget efter Prosches Lærebog samt Mineralriget efter Skolens Samling. Af Fysiken er den obligatoriske Del gennemgaaet og repeteret efter Christies Lærebog. Som valgfrit Pensum er

læst, hvad der i samme Lærebog er betegnet som saadant.

Mathematiske Fag.

1ste Klasse I: Regningsarterne med hele Tal.

- — II: Regningsarterne med Brøk. Decimalbrøk. Gjennemgaaet Reguladetri, samt de nye Mynt-, Maal- og Vegt-Systemer.

2den Klasse III: Regning. Repeteret Brøk. De 4 Species i Decimalbrøk. Enkelt og sammensat Reguladetri ved Reduktion til Enheden. Det metriske System indøvet efter Saxilds Indledning i Regning for Almueskolen.

Geometriske Konstruktioner angaaende de i Saxilds Geometri indtil § 31 behandlede Gjenstande.

- — IV: Regning. Bonnevis Lærebog i Arithmetik og Algebra. De 4 Regningsarter med Polynomer, Ligninger af 1ste Grad, Potenser og Kvadratroduddragning. Praktiske Øvelser. Eleverne gjorde bekendte med det metriske System.

Geometriske Konstruktioner angaaende Tangenter samt Polygoners og Cirklers Udmaaling.

Geometri. Saxilds Lærebog fra Begyndelsen til § 24 med Forbigaaelse af de med Stjerne betegnede Steder.

3die Klasse V: Regning. Bonnevis Lærebog i Arithmetik og Algebra. Fra Læren om Proportioner og ud Bogen. Praktiske Øvelser. Eleverne gjorde bekendte med det metriske System.

Plan-Geometri. Saxilds Lærebog. Fra § 24 til Enden med Forbigaaelse af de med Stjerne betegnede Steder. Praktiske Øvelser.

- — VI: Regning. Bonnevis Lærebog fuldstændig gennemgaaet og repeteret. Praktiske Øvelser. Eleverne gjorde bekendte med det metriske System.

Plan-Geometri. Saxilds Lærebog med Forbigaaelse af Sætningerne om inkommensurable Størrelser. Praktiske Øvelser.

Tegning.

1ste Klasse II: Læreren har paa Vægtavlen med Kridt tegnet Figurer efter Hetsch's Gr. a Tgh. Pl. I—XX; disse Figurer have Eleverne eftergjort med Blyant i sine Tegnebøger. Romer-Tal og Bogstaver ere paa denne Maade fremstillede i Fugleperspektiv som Lege-mer med Tykkelse.

2den Klasse III: Læreren har paa Vægtavlen med Kridt i stor Maalestok tegnet Figurer efter Hetsch's Gr. a. Tgk. Pl. XIX—XXIII, disse Figurer ere derefter af Eleverne med Blyant eftertegnede i Tegnebøgerne i større Maalestok end Hetsch's Figurer, der tildels have foreligget Eleverne som Fortegning.

— IV: Frihaandstegning: Hetsch's Figurer Pl. XXIII og XXIV ere forelagte Eleverne til Aftegning i forstørret Maalestok.

Tegning med Anlægslineal og Passer uden Maalestok: Figurer efter Ursins Geom. Tgl. Pl. XXVI—XXX, XXXIII og XXXIV ere af Læreren udførte paa Vægtavlen og derefter af Eleverne eftergjorte paa sine Tegnebretter i mindre Størrelse.

3die Klasse V: Frihaandstegning: Træklodse af enkle Former (4kantede Prismer) ere forelagte Eleverne hver for sig til Aftegning i Perspektiv.

Tegning med Passer, Anlægslineal uden Maalestok: Figurer efter Ursins Geom. Tgl. Pl. XXXI, XXXIII, XXXIV og XXXV samt tildels Træmodeller ere af Læreren aftegnede paa Tavlen i kolossal, vilkaarlig valgt, Størrelse og 3 Projektioner, og derefter eftertegnede af Eleverne paa Tegnebretterne i mindre Størrelse, men rigtig Proportion.

— VI: Frihaandstegning efter Fricks Ornament.

Tegning med Anlægslineal, Passer og Maalestok: Enkle Modeller ere aftegnede i fuld eller formindsket Størrelse i 3 Projektioner.

1. — — — — —
2. — — — — —
3. — — — — —
1872: — — — — —
forørrigt af Repræsentantkabets Bestyrelse ved
"Kongens Skole" i København

Refusion af den forventede Bevilgning. I Vinteren 1875 er derpaa det øvrige foreslaaede Inventarium med Undtagelse af et Par mindre betydelige Sager bleven anskaffet. Omkostningerne ved Anskaffelsen af det nye Inventarium har efter Regnskabet for samme Aar i Alt beløbet sig til 377 Spd. 80 Sk. Blandt de anskaffede nye Inventariesager er 40 Skoleborde med Bænke efter Inspektør Jespersens Konstruktion og 2 større Glasskabe for Skolens Samlinger. Skabene ere opstillede i et af de større Klasseværelser, hvortil Undervisningstimerne i Naturkundskab og Tegning ere henlagte.

Skrivning.

1ste Klasse I og II: Indøvet og repeteret de vigtigste Grundtryk, samt Øvelser i at binde Bogstaverne sammen til Ord med Anvendelse af Taktmetoden. Derefter Øvelse i latinsk Skrift efter Lærerens Opskrift og trykte Forskrifter.

Øvelser i Læsning af latinsk og gothisk Haandskrift efter de lettere Stykker i Feragens „Øvelsesbog“.

2den Klasse III: Fortsat Øvelse i latinsk Skrift efter Opskrift, trykte Forskrifter, Afskrift efter Bog og Lærerens Diktat.

Læsning især af gothisk Haandskrift efter de vanskeligere Stykker i Feragens „Øvelsesbog“.

En Gang hver Uge har Disciplenes Stilebøger i 2den Klasse IV og 3die Klasse V og VI været forelagte Skrivlæreren til Bedømmelsen af Haandskriften.

Til de i Skoleloven paabudne militære Øvelser anvendes ved Skolen en Uge i Sammenhæng ved Skoleaarets Begyndelse i Slutningen af August eller de første Dage af September. De afsluttes sædvanlig med en Udmarsch og en liden festlig Tilstelning, hvori den herværende Pigeskoles Elever gjerne have deltaget under Læreres og Lærerinders samt flere Forældres Tilstedeværelse. — Ved den Udmarsch, hvormed disse Skolens Øvelser for forrige Aar afsluttedes, modtog den som Gave fra Pigeskolen en smukt udstyret Fane. Paa Pigebørnenes Vegne overleveredes den af Byfoged Eggers, som Medlem af Pige-ns Bestyrelse, og i Rektors Fravær modtoges den af Ad- vild, der paa Middelskoleelevernes Vegne takkede for Gave.

Skoleinventariet.

Under Forhandlingerne med Kongsbergs Kommunebestyrelse i 1872 om Skolens fremtidige Ordning gjorde Skoleforstanderskabet opmærksom paa, at der for det nye Skolelokale vilde tiltrænges nyt Inventarium af Skoleborde med Bænke istedetfor det gamle og uhensigtsmæssige, som havde, og at det Fornødne af disse Inventariesager saavel som af andet Inventarium, der behøvedes, navnlig til Opstilling og let Benyttelse af Skolens Samlinger af Naturalier og fysikalske Apparater m. m. antoges at ville kunne tilveiebringes ved Hjælp af de til nye Byggeforetagender for Skolen af Staten og Kommunen bevilgede Midler. Disse antoges nemlig at ville give et Overskud, som efter dertil erhvervet Bemyndigelse forventes at kunne blive anvendt til Anskaffelse af nyt Inventarium. Hertil gav ogsaa Kongsbergs Kommunebestyrelse sit Samtykke ved under 5te Juli 1872 at fatte følgende Beslutning:

- „1. Kongsbergs Kommune yder som tidligere et Tilskud stort 470 Spd. aarlig til Kongsbergs offentlige Skole for den høiere Almendannelse, mod at Skolen ordnes som Middelskole med saavel Latin- som Engelsk-Linie for Alderen fra 9—15 Aar, samt mod at Skolepengenes Størrelse fastsættes som af Kommunebestyrelsen besluttet den 31te Marts 1870, og at Fripladsenes Antal fastsættes til $\frac{1}{10}$ Del af Discipelantallet.
2. Kongsbergs Kommune yder sit forholdsmæssige Bidrag til Tilveiebringelsen af det til Skolen fornødne Inventarium paa den af Skolens Forstanderskab foreslaaede Maade og paatager sig Vedligeholdelsen af Inventariet.“

Det viste sig imidlertid snart, at Byggefondets Midler kunde alene paaregnes at ville blive tilstrækkelige til Udførelse af de ved Bevilgningen bestemte Byggeforetagender, og at der ikke kunde ventes noget Overskud af samme til Anvendelse i andet Øiemed for Skolen.

Til Anskaffelse af det fornødne nye Inventarium, som

beregnedes at ville medføre en Omkostning af 367 Spd., besluttede derfor Skoleforstanderskabet at søge erhvervet yderligere Bevilgning, og i dets Budgetforslag for Terminen 1874—1875 blev der som Bidrag af Statskassen i dette Øiemed opført 293 Spd. 72 Sk., under Forudsætning af, at en Femtepart eller det forøvrigt Fornødne vilde fordres udredet af Kongsbergs Kommune i Lighed med hvad der ved Storthingets Bevilgning til Skolens Bygninger var bleven fordret.

Med Hensyn til dette Forslag blev det imidlertid af Kirke-Departementet i dets underdanigste Indstilling angaaende det Storthinget i 1874 forelagte Budgetforslag for Statens højere Almenskoler bemærket, at Kongsbergs Kommunebestyrelses Beslutning af 5te Juli 1872, hvad angik Forpligtelsen til at anskaffe fornødent Inventarium for Skolen, var forandret ved dens senere Beslutning af 16de September samme Aar, saalydende:

„Kongsbergs Kommune vedtager under Fastholden forøvrigt af Repræsentantskabets Beslutning af 5te Juli 1872:

1. — — —

2. — — —

3. at anskaffe og vedligeholde for Skolen hensigtsmæssigt Lokale med Inventarium (Undervisningsmidler derunder ikke indbefattede), saaledes at det i Tvivltilfælde afgjøres af Skolens Overbestyrelse, hvad der skal henregnes til Inventarium.“

Departementet kunde derfor ikke være enigt i, hvad Forstanderskabet havde anført, at Kommunebestyrelsen ved forøvrigt at fastholde Beslutningen af 5te Juli 1872, har forbeholdt sig, at det Offentlige yder Tilskud til Inventariets Anskaffelse. Dette Forbehold formentes alene at angaa Skolepengenes Størrelse og Fripladsenes Antal, hvorom intet specielt indeholdes i Beslutningen af 16de September 1872. „Men uagtet det saaledes“, hedder det videre i samme Departements Indstilling, „strengt taget kan kræves af Kongsbergs Kommune,

at den anskaffer fornødent nyt Inventarium for Skolen, finder Departementet dog, at de samme Billighedsgrunde, som bevirkede, at Staten tilskjød $\frac{4}{5}$ af de nye Bygningers Kostende, ogsaa tale for, at der af offentlige Midler tilskydes en lignende Del af Omkostningerne ved det nye Inventarium, som nu nærmest paa Grund af de nye Bygninger maa anskaffes.“

Det af Skolens Forstanderskab for Terminen 1874—1875 foreslaaede Tilskud af Statskassen, stort 1990 Spd., derunder indbefattet 293 Spd. 72 Sk. til Anskaffelse af nyt Inventarium, blev saaledes opført i den Stortinget forelagte Budget-Proposition og dettes Bevilgning overensstemmende dermed givet.

Da det nye Skolelokale toges i Brug i Januar 1874, blev endel af det foreslaaede nye Inventarium, som allerede ved Indflytningen ikke kunde undværes, anskaffet og Omkostningerne derved, 56 Spd. 108 Sk., foreløbig udredet af Byggefondet mod Refusion af den forventede Bevilgning. I Vinteren 1875 er derpaa det øvrige foreslaaede Inventarium med Undtagelse af et Par mindre betydelige Sager bleven anskaffet. Omkostningerne ved Anskaffelsen af det nye Inventarium har efter Regnskabet for samme Aar i Alt beløbet sig til 377 Spd. 80 Sk. Blandt de anskaffede nye Inventariesager er 40 Skoleborde med Bænke efter Inspektør Jespersens Konstruktion og 2 større Glasskabe for Skolens Samlinger. Skabene ere opstillede i et af de større Klasseværelser, hvortil Undervisningstimerne i Naturkundskab og Tegning ere henlagte.

Uddrag af Skolens Regnskab for 1875.

A. Vedkommende den egentlige Skolekasse.

Indtægt:

1. Beholdning efter Regnskabet for 1874	76 Spd. 59 Sk.
2. Kongsberg Kommunes Bidrag	470 — „ ”
3. Statskassens Tilskud	1,956 — 96 „
4. Samme til Alderstillæg	516 — 80 „
5. Samme til midlertidige Lønstillæg	308 — 40 „
6. Skolepenge, Indtrædelsespenge m. v.	695 — 22½ „
7. Refusioner	2 — „ ”
	<hr/>
	4,025 Spd. 57½ Sk.

Udgift:

1. Lærernes Lønninger	2,131 Spd. 40 Sk.
2. Sammes Alderstillæg	516 — 80 „
3. Timeundervisning i Tegning og Skrivning	77 — 60 „
4. Ligesaa i Sang og Gymnastik	73 — 40 „
5. Midlertidige Lønstillæg	308 — 40 „
6. Kassererens Procenter	78 — 117½ „
7. Pedellens Løn	84 — „ ”
8. Bibliotheket	45 — 96 „
9. Lys og Brænde	111 — 93 „
10. Byskat, Brandkontingent og Grundleie	129 — 6 „
11. Anskaffelsen af Skolens nye Inventarium	377 — 80 „
12. Forskjellige Udgifter	85 — 34 „
13. Beholdning	5 — 91 „
	<hr/>
	4,025 Spd. 57½ Sk.

B. Vedkommende Bibliotheket.

Efter Begnskabets for 1874 fik Bibliotheket			
tilgode	4 Spd.	109½ Sk.	
Det for Aaret bevilgede Tilskud	30 —	” ”	
			<hr/>
	34 Spd.	109½ Sk.	
Udgift for anskaffede Bøger	45 —	96 ”	
			<hr/>
hvorefter Bibliotheket bliver skyldig	10 Spd.	106½ Sk.	

Efter Skolens Regnskab for 1874 beløb dens Indtægt af Skole- og Indtrædelsespenge sig for det Aar til 639 Spd.

Ved høieste Resolution af 16de Januar 1874 blev der meddelt naadigst Approbation til den af Kongsbergs Formænd og Repræsentanter under 16de September 1872 fattede Beslutning angaaende Kommunens Forhold til Middelskolen, ved hvilken Beslutnings 1ste Post var vedtaget, at Kommunen garanterer for, at Skole- og Indskrivningspengenes Beløb — uden Fradrag for Fripladse og for den Brødre tilstaaede Moderation — kommer til at udgjøre mindst 564 Spd. aarlig. I Meddelelsen angaaende denne høieste Resolution har det kgl. Kirke-Departement tillige meddelt, at Kommunens Garanti for Skolepengenes mindste nominelle Beløb er bortfalden som Følge af Opgjøret af de høiere Almenskolers Budget for Budgetterminen 1873—74.

Middelskolens Afgang- og Aarsexamen for Aaret 1876.

Til Afgangsexamen for indeværende Aar ville fremstille sig Skolens 3 Elever af 3die Klasse VI, 2 af Latinlinien og 1 af Engelsklinien, nemlig:

1. Fredrik V. Thorne, født den 20de Marts 1861 og Søn af Sognepræst til Kongsberg S. W. Thorne. Optaget i August 1868 i Middel- og Realskolens 1ste Fællesklasse.
2. Nikolai K. Andresen, født den 10de Februar 1861 og Søn af Sølvværks-Direktør K. F. Andresen. Optaget i August 1868 i Middel- og Realskolens 1ste Fællesklasse.
3. Johan H. Paaske, født den 9de April 1860 og Søn af Bergmester K. A. Paaske. I August 1873 optaget i Middelskolens 2den Klasse IV paa Engelsklinien.

Desuden som Privatist:

4. Ingeborg Poulsson efter Anmeldelse fra Faderen, Berglæge Poulsson.

Paa Forespørgsel fra Rektor i Anledning af denne Anmeldelse har Overbestyrelsen i Skrivelse af 26de April d. A. meddelt, at Intet antages at være til Hinder for, at Kvinder stedes Adgang til at underkaste sig denne Examen.

Den skriftlige Del af Skolens Afgang- og Aarsexamen afholdes fra den 15de til og med den 18de Juni.

Prøven vil foregaa i følgende Orden:

Formiddag.

Thorsdag d. 15de Juni.	3die Klasse V og VI 2den — III og IV 1ste — I og II	Opgave i Modersmaal.
<hr/>		
Fredag d. 16de Juni.	3die Klasse V og VI 2den — III og IV	Tydsk Stil.
<hr/>		
Lørdag d. 17de Juni.	3die Klasse V og VI L. 3die — V og VI E.	Latinsk Stil. Engelsk Stil.
<hr/>		
Mandag d. 19de Juni.	3die Klasse V og VI 2den — III og IV	Opgaver i Regning og Konstruktions- tegning.

Den skriftlige Examen begynder hver Dag Kl. 9 Formiddag.

Tirsdag den 20de Juni have Examinanderne ved Afgangsexamen at udarbejde sine Prøvetegninger og

Onsdag den 21de Juni ligeledes en Prøveskrift.

Den mundtlige Del af Afgangs- og Aarsexamen begynder den 1ste Juli og fortsættes efter følgende

Examenstabel.

	Formiddag.		Eftermiddag.	
Lørdag d. 1ste Juli.	3die Kl. V og VI Regning og			
	Geometri.	Adjunkt Saxild.		
	2den - III og IV Historie.	Rektor.		
	1ste - I og II Religion.	Cand. theol. Hansen.		
<hr/>				
Mandag d. 3die Juli.	3die Kl. V og VI Modersmaal.	Rektor.	Alle Klasser:	
	2den - III og IV Religion.	Hansen.	Kl. 3 Sang.	
	1ste - II Naturkundskab.	Saxild.	Kl. 5 Gymnastik.	
			Org. Klewe.	
			Cand. th. Hansen.	
<hr/>				
Tirsdag d. 4de Juli.	3die Kl. V og VI Historie.	Rektor.	3die Kl. V og VI Fransk.	Rektor.
	2den - III og IV Regning og			
	Geometri.	Saxild.		
	1ste - I og II Geografi.	Hansen.		
<hr/>				

Examen begynder hver Formiddag Kl. 8 og hver Eftermiddag Kl. 4, naar der ikke er anført en anden Tid i Tabellen.

Examen afsluttes med Bekjendtgjørelsen af dens Udfald Onsdag den 12te Juli Formiddag Kl. 10.

Sommerferien vedvare til Mandag den 14de August, da Skolens Disciple fremmøde Kl. 11 Formiddag.

De til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple fremmøde til Optagelsesprøve samme Dags Formiddag Kl. 8.

Til at overvære den mundtlige Del af denne Skolens Afgang- og Aarsexamen tilligemed Bekjendtgjørelsen af dens Udfald har jeg den Ære paa Medlæreres og egne Vegne her ved at inbyde Disciplenes Forældre og Foresatte samt Enhver, hvem Skolens Gjerning interesserer.

Kongsberg den 12te Juni 1876.

Joh. Graff.
